

Pagulaste vastuvõtt ei saa olla Eesti jaoks kohustus

24. juuni 2015 23:30

Allikas: Eesti Päevaleht

Autor: Leon Glikman, vandeadvokaat

Euroopa Liidu institutsioonid püüavad ümberasumisprogrammi kaudu vägisi Eestisse pressida umbes tuhandet varjupaigataotlejat ja juba pagulasstaatuse saanud isikut. Hoolimata sellest, et vaene ja kesise kliimaga Eesti pole asüülitaotlejate sihtmaa.

Lapsik oleks uskuda, et pärast esimese tuhande pagulase vastuvõtmist jäetakse meid rahule. Sellega on nagu nõukaegsete armee kordusõppustega: kes allus, jäi käima, ja kõrvalehoidjale käidi vähem pinda. Pakun, et isegi kui piirduakse tuhande pagulase vastuvõtuga, kasvab nende hulk perekondade taasühendamise regulatsiooni ja suure sündimuse tõttu edaspidi kümnekordseks.

Seni pole normi, mis kohustaks Eestit ümberasumisprogrammi raames kedagi vastu võtma. Varjupaigaõigus on reguleeritud pagulasseisundi Genfi konventsiooniga, selle New Yorgi protokolliga ja välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadusega. Need annavad vastuvõtjariigile õiguse otsustada, kas isik vastab konventsioonis loetletud pagulasetunnustele ja kas ta kujutab avalikule korrale või julgeolekule ohtu.

Ainult ettepanek

Peale selle kehtib hulk eurodirektiive, mis on Eesti seadustesse inkorporeeritud ja millest ükski ei tee sundsisserännet kohustuslikuks. Dublini regulatsiooni 604/2013 järgi peaksid Vahemere paadipõgenikega tegelema EL-i lõunaosas asuvad vastuvõtjamaad.

Seni on tegemist kõigest Euroopa Komisjoni ettepanekuga, mis põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu 78. ja 80. artiklil. Need punktid nimetavad abstraktseid abinõusid, kuidas ellu viia ühtset pagulaspoliitikat ja rakendada suure põgenikevoo puhul ajutisi meetmeid, ent ei sätesta vastutahtsi vastuvõtukohustust. Euroopa Komisjon on 2008. aastal võtnud vastu varjupaigapoliitika programmi, mis pagulaste küsimuses pelgalt viitab liikmesriikide koostööle ja solidaarsuse tugevdamisele.

“ Vastuvõtjariigil on õigus otsustada, kas isik kujutab ohtu tema julgeolekule.

Küsitav legitiimsus

Ümberasustamist arutav Euroopa Liidu ülemkogu pole erinevalt europarlamendist ja -nõukogust institutsioon, mis võtab vastu õigusakte. Kuna eurobürokratia on olnud salatsev, on veel vara spekuloida, millise edikti või majandushoova kaudu võidakse liikmesriigile selline sundülesanne panna. Ent selle legitiimsus oleks küsitav, sest ükski liikmesriik pole sel määral oma suveräänset otsustusõigust Euroopa Liidule delegeerinud.

Seega on olnud õige Eesti senine positsioon, et ümberasumisprogramm, kus osaleb praegu kümme liikmesriiki, sealhulgas lähinaabritest Soome ja Rootsi, saab olla ainult vabatahtlik. Võrdluseks: kuigi Eestil oli võimalik õiguslikke meetmeid kasutades pääseda Kreeka laenu tagamisest, võeti ränk võlakoorem siiski kaela.

“ Sellega on nagu nõuka-aegsete armee kordusõppustega: kes allus, see jäigi käima.

Eestile, kes on võimetu isegi oma inimeste tarvis ajakohaseid põhiteid rajama, käib varjupaigataotlejatele eluasemeehitus ja nende ülalpidamine üle jõu. Seega on sisserändel rängad majanduslikud tagajärjed. Paratamatult suurenevad väljaminekud sisejulgeolekule ja niigi vohava ametnikkonna pagulaste haldajate võrra paisutamisele. Eestis on kõigest 420 000 erasektoris rügavat inimest, kes peavad peale eneste ülal kaht kolmandikku elanikkonnast. Riik rüsub juba praegu tööprotsessi pooltelt maksudena umbes poole. Pagulaskulud jäävad niigi ägava erasektori kanda, mis kammitseb majandust veelgi.

Pahempoolitsevas EL-is peetakse halvaks tooniks paguluse varjukülgede nimetamist ja tõdemist, et enamik asüülitaotlejaid on islamiusulised. Mitmekultuurilisus on läbikukkunud.

Kahjuks kinnitab paradoksaalne kogemus, et nii mõnedki, kes põgenevad islamirežiimide eest, püüavad luua riikides, kus nad asüüli saavad, samasugust elukeskkonda. Paljudes linnades on tekkinud sotsiaalabist elatuvad enklavid, kuhu ei julge siseneda isegi politsei. Kui koguni rikkad islamiriigid ei pea võimalikuks sisse võtta sama kultuuri- ja religioosse taustaga inimesi, siis mille pagana pärast peaks seda tegema vaene väikeriik, kes pole kogu oma ajaloo jooksul probleemile põhjust andnud? Meie elu mitmekesistab rahumeelne paiksetest vähemusrahvustest koosnev islamikogukond, kellele ma soovin, et nad elaksid 120-aastaseks.

Loomulikult on inimesed võrdsed, kõik muslimid pole terroristid ja ükski mõistlik islamiusuline ei pea vastutama äärmuslaste tegevuse eest. Aga näiteks naabermaa Rootsi on saavutanud Euroopa Liidus terroriorganisatsiooni Islamiriik ridadesse suunduvate äärmuslaste arvu poolest „auväärse” kolmanda koha.

Ei aduta, et vastuvõtjamaa ei pea oma elustiili muutma, isegi kui see on külalisele sobimatu. Paraku ei võimalda vananeva Euroopa hirm, mida nimetatakse poliitiliseks korrektsuseks, teada anda, et kui külaliskodu ei kõlba, on uks lahkumiseks valla. Selle asemel piiratakse lambalikult näiteks jõulude tähistamist või holokaustiõpinguid, sest need olla kära teinud muslimite jaoks solvavad. Kirjanik Michel Houellebecq on paljuarvustatud ennustusromaanis „Alistumine” kirjeldanud, kuidas Prantsusmaa muutub konformismi mõjul islamiriigiks.

Ümberasustamisest võidavad iga paadipõgeniku pealt teenivad inimsnugeldajad, kellele saadab see programm inimimpordi laiendamiseks julgustava sõnumi. Samuti võidavad islamiradikaalid, pahempoolsed, kes on huvitatud suure hulga riigist sõltuvate valijate impordist, ja paremäärmuslased, kes saavad sisserändest masendunud valijate eelistuseks.

Vaja on rahvahääletust

Kui Eestile heidetakse ette vähest vastuvõtmist, tuleks kiiresti kaaluda näiteks tuhande tegusa vietnamlase pagulaseks tunnistamist, mis oleks turvaline ja elavdaks majandust.

Veel pole hilja oma suveräänsust õiguslike vahenditega kaitsta, lootes, et nii mõnigi EL-i liige võtab meist eeskujuga. Põhiseaduse § 56 p 2 järgi teostab rahvas kõrgeimat võimu rahvahääletusega. Põhiseaduse 105. paragrahv sätestab, et riigikogul on õigus panna oluline riigielu küsimus rahvahääletusele. Tegemist oleks nn rahva otsusega, mis poleks vastuolus Euroopa Liidu aluslepinguga. Seetõttu tuleks Euroopa institutsioonidel Eesti täitevvõimu esindajatega läbi rääkides sellega arvestada.

“**Paradoksaalselt püüavad põgenejad luua endise elupaigaga sarnanevat keskkonda.**

“**Pagulaskulud jäävad niigi ägava erasektori kanda, mis kammitseb majandust veelgi.**